

SU/Sari Toro ja Martti Rasimus

14.10.2025

Lyhyen aikavälin eläkemenoennuste

Lyhyen aikavälin eläkemenoennusteella arvioidaan työeläkemenojen kehitystä lähivuosien aikana. Säännöllisesti julkaistavat ennusteet perustuvat kymmenen vuoden ennustejaksoon, ja ne laaditaan eläkelaki- ja eläkelajikohtaisesti.

Eläkemenoennuste julkaistaan osana Eläketurvakeskuksen lyhyen aikavälin TyEL-ennustetta sekä osana Eläketurvakeskuksen lyhyen aikavälin YEL- ja VEKL-ennusteita.

Ennustemalli

Eläkemenoa arvioidaan kahdella eri mallilla:

- Kuluva vuoden ennuste perustuu Eläketurvakeskuksen käytettävissä oleviin rekisteri- ja tilastotietojen muutoksiin. Ennuste lasketaan muuttamalla edellisen vuoden toteutuneet eläkemenot samassa suhteessa kuin mitä rekisteritietojen mukaiset eläkemenot ovat kuluva vuoden aikana muuttuneet.
- Tilamallin mukaisessa ennusteessa eläkemenot ja eläkekattumat siirtyvät vuodesta toiseen eri tilojen välillä (esim. vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, ei-eläkkeellä olevat) tilasiirtymätodennäköisyyksien mukaisesti. Mallissa huomioidaan mm. eläkkeiden alkaminen ja päättyminen, indeksikorotukset sekä elinaikakertoimen vaikutus.

Poikkeuksena perhe-eläke- ja kuntoutusrahamenoja ennustetaan erikseen, koska tilamalli ei sovellu niihin. Perhe-eläkemenot sidotaan vanhuuseläkemenon kehitykseen ja kuntoutusrahamenojen ennuste perustuu yleensä tuoreimpaan toteumaan.

Ennustemalli kattaa seuraavat eläkelait:

- TyEL (työntekijän eläkelaki)
- MEL (merimieseläkelaki, ilman MEL-ylitettä)
- YEL (yrittäjän eläkelaki)
- TEL-L ja YEL-L (lisäeläketurvan eläkelait)
- Palkattomilta ajoilta kanttuneet eläkkeet
- VEKL-etuudet (alle kolmivuotiaan lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kanttuneet etuudet)
- JuEL (julkisten alojen eläkelaki)

Ennustettavat etuuslajit ovat vanhuuseläke, osittainen varhennettu vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutusraha, työuraeläke ja perhe-eläke.

SU/Sari Toro ja Martti Rasimus

14.10.2025

Lähtötiedot

Eläkemenoennusteen laskenta perustuu laajaan joukkoon Eläketurvakeskuksen käytettävissä olevia rekisteri- ja tilastotietoja sekä muita laskelmia. Lähtötiedot esitetään taulukossa 1.

Taulukko 1. Lähtötiedot.

Lähtötieto	Lähde
Voimassa olevat ikä- ja sukupuoli-kohtaiset eläkekattumat ja eläkemeno	Yhteiset rekisterit
Kustannustenjaon eläkemenotiedot viimeiseltä toteutuneelta vuodelta	Eläkelaitokset
Siirtymätodennäköisyydet eri tilojen välillä ikä- ja sukupuolikohtaisesti	Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelma
Palkkasumman ikä- ja sukupuolikohtaiset jakaumat	Toteutuneet palkkasumat yhteisistä rekistereistä, jakaumaennusteet Eläketurvakeskuksen ennustemallista
Työeläkeindeksin ja palkkakertoimen sekä palkkasumman kehityksen ennusteet	Eläketurvakeskuksen suhdanne-ennuste
Elinaikakerroinennusteet	Eläketurvakeskuksen suhdanne-ennuste

Laskennan kulku

Tilamallissa laskenta etenee vuosi kerrallaan ja tehdään ikä- ja sukupuolikohtaisesti.

Lähtötilanne

Laskenta lähtee liikkeelle viimeisimmän toteutuneen vuoden lopun tilanteesta (ikä- ja sukupuolikohtaiset eläkemenot ja eläkekattumat).

Indeksikorotukset

Voimassa olevat eläkkeet korotetaan työeläkeindeksillä ja eläkekattumat palkkakertoimella vuosittain.

Uudet eläkekattumat

Uudet eläkekattumat lasketaan Eläketurvakeskuksen suhdanne-ennusteen mukaisen palkkasumman kasvun sekä palkkasumman ikä- ja sukupuolijakauman ennusteen perusteella.

SU/Sari Toro ja Martti Rasimus

14.10.2025

Siirtymät eläkkeelle, eläkelajista toiseen tai pois eläkkeeltä

Eläkekarttumien ja eläkemenojen siirtymät eri tilojen välillä (esim. ei-eläkkeellä → vanhuuseläke) perustuvat tilasiirtymätodennäköisyyksiin, jotka on laskettu rekisteritietojen ja Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelman (PTS-laskelman) tilamallin perusteella. Lyhyen aikavälin ennusteen tilasiirtymissä laskenta perustuu eläkekarttumien ja eläkemenojen rahasummiin.

Eläkekarttumat muunnetaan eläkkeen alkaessa eläkemenoksi. Mikäli eläke päättyy muusta syystä kuin kuoleman takia, eläkemenot palautetaan eläkekarttumiksi. Uusien alkavien eläkkeiden määrässä huomioidaan elinaikaker-toimen vaikutus. Kuolleiden osalta sekä eläkekarttumat että eläkemenot nol-lataan.

Tulosten kalibrointi

Tilamallilla saadut ennustetulokset kalibroidaan vastaamaan eläkelaitosten kustannustenjakoa varten toimittamien eläkemenotietojen tasoa. Käytännössä erikseen laadittu ennuste kuluvalle vuodelle toimii kalibroinnin perustana siten, että tilamallin kyseisen vuoden tulokset yhdenmukaistetaan erillisen ennusteen kanssa. Myöhempien vuosien tilamallien tuloksia tarkistetaan suhteessa siihen, miten ensimmäisen kalibrointivuoden tulos muuttui.

Lisäksi eläkemenoa sovitetaan asteittain PTS-laskelman mukaiseen tasoon. Sovitus etenee vaiheittain siten, että PTS-laskelman vaikutus kasvaa ennustevuosien edetessä, ja ennusteen loppuosa mukautuu PTS-laskelman mukaiseen eläkemenotasoon, jotta ennustekauden kuluessa eri laskentamallien tulokset muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Eläkemenon jakautuminen rahastoituun ja yhteisesti kustannettavaan osaan

Eläketurvakeskuksen lyhyen aikavälin ennusteissa arvioidaan myös TyEL-MEL-eläkemenon jakautumista sen rahoitustavan mukaan:

- Rahastoitu eläkemeno katetaan eläkelaitosten rahastoista.
- Tasattava eläkemeno katetaan eläkelaitosten yhteisvastuullisesti kustannustenjaon kautta.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet jaetaan rahastoituun ja yhteisesti kustannettavaan eläkemenoon TyEL-MEL-rahoitusennusteessa ja jaon arviointimenetelmä esitetään TyEL-MEL-rahoitusennusteen kuvauksessa.